

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2019-2021

I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Besko przez Radę Gminy, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działanie edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Besko ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2019 –2021. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie **na lata 2019-2021** określa zadania własne gminy wynikające z:

- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390),
- Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018r.,poz. 2137),
- Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r. poz.1508),
- Uchwały Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r., w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (M.P. z 2014 r. poz. 445).

WSTĘP

Przemocą w rodzinie jest zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Jest przestępstwem, w zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy czy się powtarza jest ścigana na podstawie przepisów Kodeksu Karego.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje, prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki spostrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, styl życia, poglądy. Rodzice są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Przemoc może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy od przemocy fizycznej przez przemoc psychiczną, ekonomiczną, seksualną, zaniedbanie.

*Przemoc fizyczna - jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia (popychanie, bicie, kopanie, szarpanie).

*Przemoc psychiczna - jej celem jest działanie zmierzające do poniżenia ofiary, umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w niej strachu (izolacja, groźby, ośmieszanie, upokarzanie).

*Przemoc ekonomiczna - to każde zachowanie którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy (uniemożliwienie dostępu do wspólnego konta, kontrolowanie wydatków, odbieranie pieniędzy).

* Przemoc seksualna - to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych bez jej zgody (gwałt zmuszanie do prostytucji).

*Zaniedbanie - to systematyczne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i ekonomicznych - brak opieki, obojętność, krzywdzące traktowanie.

Opracowując Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Rodzinie przyjęto następujące założenia:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca, bez względu na to co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.

Planując działania pomocowe w ramach programu przyjęto założenie, że tylko kompleksowe i systemowe działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy rodzinom, w których ten problem występuje.

Wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących pracownikami różnych instytucji i służb. Praca zespołowa, koordynacja działań i współpraca pomiędzy różnymi służbami stanowić powinny podstawę gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na który m.in.

składać będą się zespół i koordynator ds. przeciwdziałania przemocy oraz doraźne zespoły interwencyjne.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, każdy specjalista powinien umieć identyfikować przemoc, mieć wiedzę i umiejętności związane potrzebne do podjęcia skutecznej interwencji. Powinien znać kompetencje i zasady działania instytucji oraz służb pomagających rodzinie i dziecku oraz zasady współpracy jakie te instytucje i służby wypracowały między sobą.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE BESKO

Na terenie Gminy Besko przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Dominującym problemem jest przemoc połączona z alkoholizmem. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych w zamkniętym kręgu gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. W ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, sądu, Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów alkoholowych. Nad działaniami czuwa Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego .

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminę obowiązek stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, który realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemoc w rodzinie.

Zespół decyduje o podjęciu interwencji w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty i powołuje grupę roboczą w celu podjęcia działań w indywidualnych przypadkach.

Podstawowym celem Zespołu Interdyscyplinarnego i grupy roboczej jest wsparcie i pomoc osobie doznającej przemocy w rodzinie. Rolą grupy roboczej jest zmotywowanie osoby stosującej przemoc do udziału w spotkaniach z psychologiem, udziału w programach dla osób uzależnionych od alkoholu / kontakt do powyższych placówek udzielają pracownicy.

Praca w zespole przynosi korzyści, ponieważ klienci jak i członkowie zespołu zapoznają się z różnymi punktami widzenia problemu, gdyż każda służba ma swoją specyfikę dlatego klient jak i jego rodzina ma szansę otrzymać kompleksowa pomoc.

W okresie od 2011 roku do końca 2017 roku na terenie Gminy Besko sporządzono 103 Niebieskich Kart.

Poniższe dane obrazują jak przedstawia się zjawisko przemocy w rodzinie w poszczególnych latach. Jednak trudno w jednoznaczny sposób określić zakres zjawiska przemocy w rodzinie z uwagi na występowanie przemocy ukrytej, która ma miejsce w rodzinie czy w szkole ale nie jest ujęta w statystykach z powodu braku wiedzy na jej temat.

Rok	Liczba Niebieskich Kart	Liczba rodzin, w których występowało zjawisko przemocy	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy
2011	7	11	20	11
2012	19	16	20	16
2013	23	14	25	14
2014	16	11	18	13
2015	13	11	20	11
2016	12	17	19	18
2017	13	18	25	18

III. CELE STRATEGICZNE

Celem stworzenia programu jest wprowadzenie szeregu działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców. Program skierowany jest do ogółu mieszkańców Gminy Besko w tym szczególnie do: osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie.

1. Sukcesywne ograniczanie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Besko.
2. Stworzenie efektywnie funkcjonującego systemu chroniącego ofiary przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

Cele strategiczne Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowane będą poprzez podejmowanie działań w następujących obszarach:

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy.
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Beska na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.
3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców.
4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
5. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin w których występuje przemoc.
6. Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Besku.

IV. PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY BESKO ŚWIADCZĄCE POMOC W PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku.

2. Zespół Szkół w Besku.
3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Besku
4. Posterunek Policji w Besku
5. Urząd Gminy w Besku
6. Punkt poradnictwa psychologicznego i prawnego
7. Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym
8. Organizacje pozarządowe i Kościoły działające na terenie Gminy Besko
9. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie.

V. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I OSOBAMI

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Sanoku
2. Sąd Rodziny i Nieletnich w Sanoku
3. Kuratorzy zawodowi i rodzinni
4. Dzielne Centrum Aktywności zawodowej w Besku
5. Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sanoku
6. Poradnie Leczenia Uzależnień
7. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sanoku
8. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Lesku

VI. PODSTAWOWE ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

- Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, dane z GOPS w Besku, Punktu Konsultacyjnego, GKRPA, ze szkół, oraz badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców),
- przygotowywanie raportów o przemocy w rodzinie, podnoszenie kwalifikacji pracowników służb i instytucji udzielających pomocy rodzinom z problemem przemocy,
- monitorowanie na bieżąco problematyki przemocy w rodzinie i udzielanej pomocy.

Zadanie będzie realizowane w sposób ciągły przez instytucje zaangażowane w realizację programu a koordynację monitorowania i diagnozowania będzie prowadził Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku.

2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców na temat zjawisk przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy

- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej na temat zjawiska przemocy, mitów i stereotypów z nią związanych oraz czynników ryzyka, skutków i możliwości jej przeciwdziałania
- przygotowanie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) o przemocy w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy i umieszczenie ich w miejscach ogólnodostępnych,
- systematyczne zamieszczanie w portalu informacyjnym informacji o możliwościach uzyskania pomocy dla osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc.

Zadanie będzie realizowane w sposób ciągły przez instytucje zaangażowane w realizację w miarę posiadanych środków w budżecie Gminy na realizację zadań.

3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców.

- prowadzenie programów i warsztatów z zakresu przemocy oraz problemów wychowawczo-opiekuńczych dla rodziców
- działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży z terenu Gminy Besko poprzez organizowanie warsztatów, spektakli profilaktycznych mających na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy oraz informowania o zagrożeniach płynących z przemocy.

Zadanie koordynowane będzie przez Zespół Szkół w Besku.

4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

- systematyczne organizowanie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w celu podniesienia i doskonalenia swoich umiejętności oraz wymiany doświadczeń –

Zadanie koordynowane będzie przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie i realizowane w sposób ciągły w miarę potrzeb i możliwości finansowych Gminy.

5. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje przemoc w Gminie Besko

- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (w tym poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne)
- funkcjonowanie i praca zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych tworzonych w celu udzielenia skutecznej pomocy w konkretnych przypadkach przemocy poprzez realizację procedury Niebieskiej Karty.

Zadanie realizowane będzie przez specjalistów; psycholog, prawnik, pracownik socjalny oraz powoływane grupy robocze.

6. Integracja środowisk i działań na rzecz budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy

- funkcjonowanie na zasadach określonych w uchwale Rady Gminy w Besku Nr II/10/2010 z dnia 29 grudnia 2010 r. Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie
- wypracowanie procedur współpracy pomiędzy służbami i instytucjami funkcjonującymi na terenie Gminy na rzecz efektywnego przeciwdziałania przemocy
- umożliwienie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

VII. REALIZATORZY

Koordinatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku przy współpracy z:

- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przemocy w rodzinie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisariatem Policji w Besku,
- Zespołem Szkół w Besku,
- Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Besku,

- Kościołem i organizacjami pozarządowymi.

VIII. ODBIORCY PROGRAMU

- mieszkańcy Gminy Besko, w tym osoby zagrożone przemocą w rodzinie,
- osoby, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie,
- osoby, które stosują przemoc wobec najbliższych,
- świadkowie przemocy w rodzinie,
- osoby zawodowo zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,

IX. PROGNOZOWNE EFEKTY

Zakładamy, że realizacja programu 2019- 2021 przyczyni się do:

- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmian postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- ochrony ofiar przemocy poprzez wsparcie prawne i psychologiczne,
- usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- systematycznej edukacji środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie,
- spadku liczby przypadków przemocy w rodzinie.

X. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość która dotyczy będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu tj.:

- instytucji pomagających ofiarom pomocy rodzinie
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie .

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”.

Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów występujących w Gminie Besko oraz pozwoli na zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku do 30 kwietnia każdego roku składa sprawozdanie z realizacji Programu do Rady Gminy w Besku.

XI. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2021 są środki finansowe z budżetu Gminy Besko zgodnie z przyjętym budżetem w dziale 852 rozdział 85 205. Przewiduje się również współudział w finansowaniu ww. działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Maciej Mermer